

ਸੈਸ਼ਨ 2020-21

ਸ਼ੀਟ ਨੰ: 20

ਅੱਜ ਦਾ ਸ਼ਬਦ “ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ”

ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਮੈਮਰੀ ਉਪਕਰਣ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ। ਅਸੀਂ ਮੈਮਰੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਆਕਾਰ, ਰਫ਼ਤਾਰ, ਸਟੋਰੇਜ਼ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਕਿਸਮ। ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

1. **ਮਕੈਨੀਕਲ ਸਟੋਰੇਜ਼:** ਇਹ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਕਿਸਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸਮ ਹੁਣ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਡਿਵਾਇਸ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਯੰਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਗੱਤੇ ਉੱਪਰ ਸੁਰਾਖ ਕਰਕੇ ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੰਚ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਪੰਚ ਟੇਪ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
2. **ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਸਟੋਰੇਜ਼:** ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕੇ ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮੈਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰੰਤੂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਫਲਾਪੀ ਡਿਸਕ, ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਟੇਪ, ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
3. **ਆਪਟੀਕਲ ਸਟੋਰੇਜ਼:** ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਤਿਹ ਉੱਪਰ ਲੇਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਖੱਡੇ ਬਣਾ ਕੇ ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸੀ.ਡੀ., ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. ਜਾਂ ਬਲੂ ਰੇਅ ਡਿਸਕਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
4. **ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੈਮਰੀ:** ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਰੈਮ, ਰੋਮ, ਪੈਨ ਡਰਾਇਵ, ਮੈਮਰੀ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

Word of the Day is “Portable Memory”

Storage Media means those techniques which are used in memory devices for data storage. We study several types of memory devices. All these types are different from one another by their Size, Speed, Storage Capacity or many other terms. Storage media is one of these terms. We can classify storage media in four main categories.

1. **Mechanical Storage:** This storage media is the traditional one and no longer exists. Data is stored in this type of storage device by making holes on paper or hard board. The examples of this type of storage media are Punch Card or Punch Tape.
2. **Magnetic Storage:** Data is stored in this type of storage media by magnetizing the iron particles. This type of memories are slower in speed but having large storage capacity. The examples of this type of storage media are Floppy Disk, Magnetic Tap, Hard Disk etc.
3. **Optical Storage:** Data is stored in this type of storage media by making pits on a special surface with laser beam. The examples of this type of storage media can be CD, DVD or Blue Ray Disks.
4. **Electronic Memory:** This is a modern and fastest type of storage media. Data is stored with the help of electronic components in this type of storage. The examples of this type of storage can be RAM, ROM, Pen Drive, Memory Card etc.

ਰੋਚਕ ਤੱਥ:-

ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਡਿਵਾਇਸ ਪੰਚ ਕਾਰਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕੇਵਲ 288 ਬਿੱਟ ਸਟੋਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

Interesting Facts:-

The first storage device was used in the form of Punch card in computer world which was able to store only 288 Bits.

ਪੰਜਾਬ ਆਈ. ਸੀ. ਟੀ. ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ